

Consultatieverslag *Eerste tranche Regeling actieve openbaarmaking Woo en Tijdelijke regeling uitzonderen bestuursorganen van de actieve openbaarmakingsplicht Woo*

1. Inleiding

Naam: Regeling actieve openbaarmaking Woo en Tijdelijke regeling uitzonderen bestuursorganen van de actieve openbaarmakingsplicht Woo

Van: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Type voorstel: ontwerp ministeriële regeling

Looptijd: 5,5 weken

Startdatum consultatie: 18 juni 2024

Einddatum consultatie: 26 juli 2024

Doel van het voorstel:

Volgens de Wet open overheid (Woo) moet de overheid informatie actief openbaar maken. Dat wil zeggen: niet pas na een vraag of verzoek, maar uit eigen beweging. In artikel 3.3 van de Woo staan zeventien categorieën van informatie die bestuursorganen in ieder geval actief openbaar moeten maken. De Regeling actieve openbaarmaking Woo (hierna: de Regeling) bevat regels over hoe deze informatie actief openbaar moet worden gemaakt. Zo weten zij op welke wijze zij documenten actief openbaar moeten maken om aan artikelen 3.3 (en, voor latere tranches, artikel 3.3a) van de Woo te voldoen. Door deze concretisering en nadere invulling van de Woo beoogt de regeling bij te dragen aan een goede implementatie van deze wet. Oftewel, de openbaar gemaakte informatie transparanter, eenvoudiger en beter toegankelijk, en makkelijker vindbaar en uitwisselbaar te maken.

In de eerste tranche van de Regeling worden nadere regels gesteld over de wijze waarop de informatiecategorieën organisatie en werkwijze, bereikbaarheidsgegevens en vergaderstukken en verslagen van de Staten-Generaal actief openbaar worden gemaakt.

Sommige organisaties worden tijdelijk uitgezonderd van de actieve-openbaarmakingsplicht. De Tijdelijke regeling uitzonderen bestuursorganen van de actieve openbaarmakingsplicht Woo (hierna: Tijdelijke regeling) beschrijft om welke organisaties het gaat.

Bij de Regeling werden tijdens de internetconsultatie vier vragen gesteld:

1. Bij categorie 1d: Is het duidelijk wat een organisatie onder deze categorie openbaar moet maken en hoe dat moet gebeuren? - Zo nee, aan welke verduidelijking is nog behoefte?
2. Bij categorie 1e: Geven de bereikbaarheidsgegevens die elke overheidsorganisatie minimaal openbaar moet maken, voldoende mogelijkheden om met die organisatie in contact te komen? Zo nee, welke gegevens ontbreken nog?
3. Bij categorie 1e: Is het openbaar maken van die minimaal verplichte bereikbaarheidsgegevens uitvoerbaar voor de organisatie? Zo nee, welke gegevens leveren problemen op en om welke problemen gaat het dan?
4. Bij categorie 1e: Is de wijze waarop bereikbaarheidsgegevens openbaar gemaakt moeten worden, voldoende duidelijk? Zo nee, waar is nog verduidelijking nodig?

Bij de Tijdelijke regeling zijn geen consultatievragen gesteld.

Opbrengst consultatie op hoofdlijnen:

Op de internetconsultatie zijn elf reacties binnengekomen: drie anonieme indieners, twee particuliere indieners, de Koninklijke Vereniging van Gerechtsdeurwaarders, de Nederlandse Orde van Advocaten, stichting SPOON (expertisecentrum voor Woo-verzoekers), gemeenschappelijke regeling SED-organisatie, het Interprovinciaal Overleg (IPO) en het Adviescollege Toetsing Regeldruk (ATR). Daarnaast is advies van het Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding (ACOI) gevraagd en ontvangen.

De koepelorganisaties van medeoverheden IPO, Unie van Waterschappen (UvW) en Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) zijn per brief door de toenmalig staatssecretaris verzocht om een

consultatiereactie uit te brengen op de Regeling en de Tijdelijke Regeling. Het IPO heeft op de internetconsultatie gereageerd. De UvW heeft niet op de online internetconsultatie gereageerd, maar heeft wel in een schriftelijke reactie aangegeven geen inhoudelijke opmerkingen op de regelingen te hebben. De VNG heeft geen consultatiereactie gegeven.

Daarnaast is het ATR gevraagd om een advies uit te brengen op de Regeling en op de Tijdelijke regeling. ATR heeft aan dit verzoek voldaan en heeft haar advies tevens als reactie op de internetconsultatie ingebracht.

Tot slot heeft het parallel aan de internetconsultatie uitgebrachte advies van het ACOI geleid tot veranderingen in (de toelichting bij) de Regeling. ACOI heeft haar advies gepubliceerd op de eigen website¹. Voor de volledigheid wordt in dit verslag ook ingegaan op het advies van het ACOI.

2. Consultatiereacties/adviezen, tegenreacties BZK en aanpassingen in de regelingen

Regeling

Beantwoording van de consultatievragen

Enkele indieners, waaronder de SED-organisatie en het IPO, geven antwoord op de consultatievragen. Onderstaande tabel geeft een overzicht:

Vraag	Bevestigende reacties	Verduidelijkingsvragen	Ontkennende reacties
1: Is het duidelijk wat een organisatie onder deze categorie openbaar moet maken en hoe dat moet gebeuren? - Zo nee, aan welke verduidelijking is nog behoefte? (bij categorie 1d)	3	2	1
2: Geven de bereikbaarheidsgegevens die elke overheidsorganisatie minimaal openbaar moet maken, voldoende mogelijkheden om met die organisatie in contact te komen? Zo nee, welke gegevens ontbreken nog? (bij categorie 1e)	3		3
3: Is het openbaar maken van die minimaal verplichte bereikbaarheidsgegevens uitvoerbaar voor de organisatie? Zo nee, welke gegevens leveren problemen op en om welke problemen gaat het dan? (bij categorie 1e)	4		2
4: Is de wijze waarop bereikbaarheidsgegevens openbaar gemaakt moeten worden, voldoende duidelijk? Zo nee, waar is nog verduidelijking nodig? (bij categorie 1e)	4		2

Bij de ontkennende reacties gaat het om reacties die betrekking hebben op de Woo zelf, in plaats van op de voorgelegde regeling. Deze reacties zien op onder andere het documentbegrip, op de

¹ <https://www.acoi.nl/publicaties/publicatie/kymyzkho/adviezen-over-regelingen-actieve-openbaarmaking>.

mogelijkheid tot het weglakken van informatie en op het feit dat bestuursorganen niet worden verplicht om al hun informatie actief openbaar te maken.

Vragen om verduidelijking bij de informatiecategorie Organisatie en werkwijze

Door twee indieners is om verduidelijking gevraagd:

Ten eerste de vraag of een link naar de mandaatregeling voldoende is om aan de verplichting voor categorie Organisatie en werkwijze.

Reactie BZK: dit is niet voldoende. De mandaatregeling als zodanig wordt openbaar gemaakt onder categorie 1b (Overige besluiten van algemene strekking). Een link naar de mandaatregeling kan voor het volledige beeld gebruikt worden bij categorie 1d, zolang daarnaast een organogram of (toegankelijker geschreven) organisatiebeschrijving openbaar wordt gemaakt. Dit heeft te maken met de leesbaarheid en begrijpelijkheid van de mandaatregeling voor niet-ingewijden. De toelichting is hierop aangevuld.

Ten tweede de vraag wat onder de categorie Organisatie en werkwijze wordt bedoeld met een directie. De suggestie is om, indien dit alleen voor departementen geldt, expliciet aan te geven dat dit het geval is. Gerelateerd aan deze vraag, geeft een andere particuliere indiener aan dat de uitwerking van deze categorie zou moeten omvatten: alle documenten die informatie bevatten over de organisatie en werkwijze van het bestuursorgaan, niet alleen een organogram of beschrijving, en niet alleen vanaf directieniveau.

Reactie BZK: in de consultatieversie van de regeling staat in artikel 2.2.2, tweede lid, dat organisatieonderdelen van bestuursorganen die directies of directoraten-generaal betreffen, de taken en bevoegdheden in ieder geval worden omschreven tot op directieniveau. Hiermee is beoogd een minimumverplichting op te nemen die vooral bedoeld is voor grote, complexe organisaties en die bestaan uit onderdelen met de naam 'directie'. Op die manier wordt voorkomen dat deze organisaties alleen op zeer algemeen niveau informatie over de organisatie en werkwijze openbaar maken, bijvoorbeeld vanaf het niveau van directoraat-generaal.

Deze eis is geschrapt, omdat vanuit een andere invalshoek bekeken bestuursorganen als gevolg hiervan, al dan niet indirect, verplicht worden gesteld nieuwe organogrammen te maken als deze niet vanaf directieniveau zijn opgesteld. Zoals terecht wordt opgemerkt in een andere consultatiereactie, verplicht de Woo niet tot het genereren van nieuwe documenten, maar ziet deze alleen op de openbaarmaking van bestaande documenten. Artikel 2.2.2 is daarbij aangepast. In het tweede lid staat nu dat indien een organogram bij het bestuursorgaan berust, deze openbaar wordt gemaakt. Bestuursorganen werken veelal met organogrammen en deze geven vaak een uitgebreide weergave van de indeling van een organisatie. Daarom verdient de openbaarmaking hiervan de voorkeur. Met de termen 'berusten bij het bestuursorgaan' wordt benadrukt dat het om een reeds bestaand document gaat.

Bestuursorganen kunnen meerdere organogrammen hebben die verschillende detailniveaus kennen en met elk een eigen doel. Om te voorkomen dat ook hier alleen het organogram met zeer algemene informatie openbaar wordt gemaakt, staat in de tweede zin dat bij meer organogrammen, de informatie die het meeste inzicht geeft in de organisatie en werkwijze openbaar wordt gemaakt. Daarnaast moet de informatie volledig zijn. Dat kan ertoe leiden dat bestuursorganen die organogrammen hebben die elk verschillende onderdelen van de organisatie laten zien, allemaal openbaar moeten worden gemaakt om op die manier een volledig beeld van de organisatie weer te geven. Aanvullend op het organogram blijft het uiteraard mogelijk om een tekstbeschrijving openbaar te maken, ook voor bestuursorganen die niet beschikken over een organogram. Dat een organogram, tekstbeschrijving of beide openbaar kunnen worden gemaakt bij deze categorie is ter verduidelijking opgenomen in het eerste lid. Het voorgaande is aangepast in het algemeen en artikelsgewijs deel bij de regeling.

In het licht van deze reacties is ook van de gelegenheid gebruik gemaakt om artikel 2.2.2, die in de consultatieversie gaat over de organisatie en werkwijze, ter verduidelijking uit te splitsen. Artikel 2.2.2 gaat nu over het onderdeel 'organisatie' in artikel 3.3, eerste lid, onderdeel d. Artikel 2.2.3

gaat over het onderdeel 'werkwijze, waaronder de taken en bevoegdheden van organisatieonderdelen'. De eis dat organisatieonderdelen met eigen bereikbaarheidsgegevens afzonderlijk worden beschreven is niet aangepast. De toelichting in het algemeen en artikelsgewijs deel is gelet op het voorgaande aangepast.

Opnemen van externe (interdepartementale) adviesorganen en adviescommissies in artikel 2.2.2
Een particuliere indiener stelt voor om in artikel 2.2.2 van de Regeling op te nemen dat bestuursorganen bij categorie 1d inzicht geven in het bestaan, de organisatie en de werkwijze van onder hun verantwoordelijke externe adviesorganen en adviescommissies. Ook wordt aandacht gevraagd voor de interdepartementale adviesorganen.

Reactie BZK: van externe adviesorganen bestaat reeds een overzicht in het Register van Overheidsorganisaties (hierna: Register). Op rijksniveau zijn dat organen die wettelijk zijn ingesteld. Dit overzicht is te raadplegen op <https://organisaties.overheid.nl/Adviescolleges>. Aangezien deze adviesorganen krachtens publiekrecht zijn ingesteld en daarmee a-organen zijn in de zin van de Awb, dienen zij te zijn opgenomen in dit Register. Externe adviesorganen die bij een ministerie horen, zijn ook zichtbaar in het Register. De formulering van artikel 2.2.2 volstaat en daarom wordt de suggestie niet overgenomen. De interdepartementale (interne) commissies staan tevens in het Register; dit overzicht is echter niet volledig. Dit wordt bij de departementen onder de aandacht gebracht.

Publicatietermijn informatiecategorie Overige besluiten van algemene strekking
Een particuliere indiener suggereert om een publicatietermijn voor categorie 1b, Overige besluiten van algemene strekking, toe te voegen aan de regeling. Deze termijn zou uiterlijk twee weken na ondertekening moeten bedragen.

Reactie BZK: overige besluiten van algemene strekking worden al openbaar gemaakt op grond van de Bekendmakingswet. De publicatietermijn van deze documenten is ook in de Bekendmakingswet geregeld, niet in de Woo. Bestuursorganen moeten hier al aan voldoen. In de toelichting is naar deze werkwijze verwezen. Een nieuw artikel in de Regeling over dit onderwerp zou daarom niets toevoegen.

Toevoegen indicatieplanning

Stichting SPOON, expertisecentrum voor Woo-verzoekers, uit zijn zorgen over het feit dat er geen indicatieplanning in de toelichting is opgenomen, wat een indicatie zou kunnen zijn dat de inwerkingtreding van de openbaarmakingsverplichting voor de overige categorieën nog vele jaren zou kunnen duren.

Reactie BZK: de voormalige staatssecretaris heeft op 25 juni 2024 een indicatieplanning voor inwerkingtreding van de overige tranches aan de Tweede Kamer gezonden.² Een verwijzing naar deze Kamerbrief is toegevoegd aan de toelichting. Daarnaast zijn tranche 2 en 3 in de toelichting uitgesplitst (ze stonden bij elkaar in één kolom) zodat de tabel overeenkomt met die in voornoemde Kamerbrief.

Categorie 1e: Bereikbaarheidsgegevens

Volgens een van de anonieme reacties staat op dit moment niet bij alle organisaties duidelijk op de website waar een Woo-verzoek ingediend kan worden.

Reactie BZK: Met het verplicht actief openbaar maken van bereikbaarheidsgegevens wordt elk bestuursorgaan per 1 november 2024 verplicht deze informatie openbaar te maken via het Register. Openbaarmaking op de eigen website wordt daarnaast aanbevolen.

Advies ATR: toevoegen kwantificering van de kosten-effecten

ATR concludeert dat het nut van en de noodzaak voor de regeling voldoende zijn onderbouwd. ATR adviseert om de kosteneffecten van de regeling kwalitatief én kwantitatief uit te werken in de toelichting. Dit houdt in een kwantificering van:

² Kamerstukken II, 2023/24 32802- nr 95, blg 1149977.

1. de organisaties (die nu worden uitgezonderd, onder andere als b-orgaan) die vanaf 2029 aan de actieve openbaarmakingsverplichtingen moeten voldoen.
2. de tijd en kosten per organisatie (bij benadering) die noodzakelijk zijn ter vervulling van de openbaarmakingsverplichtingen.
3. de totale lasten voor de (tijdelijk) uitgezonderde organisaties zijn als gevolg van de Woo-verplichtingen ten aanzien van actieve openbaarmaking

Het ATR oordeelt dat de regeling kan worden vastgesteld nadat met het adviespunt rekening is gehouden.

Reactie BZK: aan dit advies is tegemoetgekomen door de gevraagde uitwerkingen toe te voegen aan de toelichting. Hierbij is de kanttekening gemaakt dat het in praktijk vrijwel onmogelijk is een exact, actueel overzicht van deze organisaties te maken, aangezien er continu nieuwe b-organen worden aangewezen of b-organen hun status als b-orgaan verliezen. Daarom moet de kwantitatieve uitwerking gezien worden als een schatting. Bij de latere tranches, waarin informatiecategorieën worden uitgewerkt die niet bij alle b-organen voorkomen, zal het maken van zo'n schatting nog complexer zijn.

Advies ACOI

Parallel aan de internetconsultatie heeft ACOI advies uitgebracht over de Regeling. Dit advies heeft tot aanpassingen in de conceptregeling geleid. Het advies betreft drie hoofdpunten:

1. Het ACOI adviseert om de toelichting bij de Regeling aan te vullen met het tijdschema voor inwerkingtreding van de vier tranches.

Het ACOI verwijst daarvoor naar het tijdschema uit de Kamerbrief van 25 juni 2024.³ Daarmee wordt volgens het ACOI een volledig beeld gegeven van de planning en weet iedereen wat het tempo is en moet zijn.

Reactie BZK: ten tijde van het starten van de internetconsultatie was deze brief nog niet aan de Kamer verstuurd. In hoofdstuk 2 van de toelichting wordt naar dit tijdschema verwezen en is de tabel met tranches geconcretiseerd.

2. Het ACOI adviseert om in deze tranche en in volgende tranches een artikel op te nemen dat bepaalt hoelang de documenten of andere gegevens binnen de zeventien informatiecategorieën online moeten blijven staan (publicatieduur).

Volgens het ACOI zou dit artikel in deze tranche onder meer betreffen de categorieën wet- en regelgeving (categorieën 1a en 1b) en vergaderverslagen van de volksvertegenwoordiging (categorie 2b). Hierover zijn al regels en/of afspraken om deze informatie permanent of lang online te houden. Volgens het ACOI behoort de (toelichting op de) regeling hiernaar te verwijzen. Verder adviseert het ACOI aan te vullen in de regeling dat verouderde gegevens uit de Woo-index worden verwijderd.

Reactie BZK: in de toelichting bij de regeling is aangevuld dat de categorieën eeuwigdurend beschikbaar en vindbaar blijven. Voor de categorieën 1a en 1b volgt dit reeds uit artikel 3, eerste lid, van de Bekendmakingswet, waarin staat dat de publicatiebladen waarop wet- en regelgeving wordt gepubliceerd, na uitgifte elektronisch op een algemeen toegankelijke wijze beschikbaar blijven. Dit gebeurt op een door de minister van BZK in stand gehouden digitale infrastructuur, namelijk officiële bekendmakingen.nl. Dit geldt ook voor vergaderstukken- en verslagen van de Staten-Generaal, die op dezelfde infrastructuur openbaar worden. In de toelichting is verwezen naar voornoemde regels voor de publicatieduur van categorieën 1a, 1b en 2b.

³ Zie voetnoot 2 in dit verslag.

Wat betreft het actueel houden van informatie is in de toelichting aangevuld dat bij het actualiseren van nieuwe informatie bij categorie 1d, de verouderde versie vervangen wordt. Als de openbaar gemaakte informatie gewijzigd is waardoor deze onjuist of onvolledig is, doet het bestuursorgaan hiervan mededeling. Dit volgt uit artikel 2.4, vijfde lid, van de Woo.

3. Het ACOI adviseert om de verwijzing naar artikel 4.1 van de Woo te schrappen voor de categorie bereikbaarheidsgegevens.

Volgens het ACOI hoort het niet uit te maken op welke juridische grondslag iemand een informatieverzoek indient. Door deze verwijzing te schrappen, komt bij het indienen van een informatieverzoek de informatiebehoefte centraal te staan en niet zozeer het middel of de juridische grondslag.

Reactie BZK: de verwijzing naar artikel 4.1 van de Woo bij de categorie bereikbaarheidsgegevens wordt gemaakt in de memorie van toelichting bij de Woo. Daarin staat dat het bestuursorgaan aangeeft hoe een verzoek om informatie op grond van artikel 4.1 Woo kan worden ingediend (inclusief de bereikbaarheid van de contactfunctionaris van artikel 4.7 Woo). De initiatiefnemers lijken daarmee alleen de informatieverzoeken van artikel 4.1 Woo beoogd te hebben. De verwijzing naar artikel 4.1 in de regeling kan dan ook niet geschrapt worden.

Tijdelijke regeling

Beperk uitzonderingen in aantal en tijdsduur

De Nederlandse Orde van Advocaten (NOvA) benadrukt in zijn reactie het belang van actieve openbaarmaking voor zowel rechtzoekende als de overheid, en stelt dat daartoe uitzonderingen zoveel mogelijk moeten worden beperkt (in aantal en in tijdsduur). Specifiek stelt de NOvA dat de tijdelijke uitzondering voor de onderwijsinstellingen en de academische ziekenhuizen die tevens a- orgaan zijn, zou moeten worden beperkt tot die instellingen die nog niet op de digitale infrastructuur kunnen worden aangesloten, voor zolang deze aansluiting nog niet mogelijk is. Deze benadering van enkel uitzonderingen 'voor zover en voor zolang aansluiting niet mogelijk is' beveelt de NOvA aan voor alle b-organen. Daarnaast geeft de NOvA in overweging om een kortere vervaltermijn te hanteren voor de Tijdelijke regeling.

Naast de NOvA pleit ook een particuliere indiener voor het beperken van de uitzonderingen. Deze indiener stelt dat geen enkele overheidsinstantie (tijdelijk) moet worden uitgesloten van het openbaar maken van data die te maken heeft met het maken en uitvoeren van besluiten.

Reactie BZK: het aansluiten op de digitale infrastructuur van b-organen en van de academische ziekenhuizen en onderwijsinstellingen die a-orgaan zijn, is niet alleen een technisch vraagstuk. De uitgezonderde bestuursorganen zijn een grote, diverse en dynamische groep van zo'n 12.000 organisaties. Sommige organisaties zijn uniek, van andere zijn er meerdere (bijvoorbeeld notarissen). Van sommige organisaties bestaan al registers, bijvoorbeeld van veel keuringsinstellingen, van andere niet. Sommige b-organen zijn grote organisaties, zoals De Nederlandsche Bank, maar veelal gaat het om kleine organisaties. Het toevoegen van deze organisaties aan de digitale infrastructuur moet niet ten koste gaan van de overzichtelijkheid voor de eindgebruiker. Daarbij hoort ook: aansluiten bij de beleving van de niet-ingewijde eindgebruiker, die de academische ziekenhuizen en onderwijsinstellingen die tevens a-orgaan zijn, niet zal onderscheiden van de academische ziekenhuizen en onderwijsinstellingen die tevens b-orgaan zijn. Daarnaast moet de oplossing voor de organisaties zelf uitvoerbaar zijn. Tot slot mag het uitwerken van deze oplossing niet zorgen voor vertraging in de openbaarmaking bij andere (niet tijdelijk uitgezonderde) bestuursorganen.

Het tijdelijk uitzonderen van al deze organen dient om een gedegen oplossing te kunnen uitwerken voor dit vraagstuk. In de eerste plaats is dit een conceptueel en organisatorisch vraagstuk, dat moet worden uitgewerkt voordat de technische implementatie bij de nu tijdelijk uitgezonderde bestuursorganen kan starten. In de toelichting is verduidelijkt dat het aansluiten van deze

bestuursorganen in de eerste plaats een conceptueel en organisatorisch vraagstuk is, en pas daarna een technisch vraagstuk.

Wat betreft de vervaltermijn is deze afhankelijk van de evaluatie van de Woo tot nieuwe keuzes, bijvoorbeeld met betrekking tot het permanent uitzonderen van bepaalde organisaties, kan leiden. Omdat het daarnaast nog even duurt voordat een evaluatie van de Woo plaatsvindt en is afgerond (deze start eind 2025 en wordt uiterlijk 1 mei 2027 opgeleverd), is voor een vervaltermijn van mei 2029 gekozen. Deze kan om voornoemde redenen niet worden ingekort.

Permanent uitzonderen van gerechtsdeurwaarders

De Koninklijke Beroepsvereniging van Gerechtsdeurwaarders (KBvG) adviseert om, bij de evaluatie van de wet, gerechtsdeurwaarders in het geheel uit te zonderen van de actieve openbaarmakingsplicht, oftewel van alle tranches, en in het bijzonder van de informatiecategorie Beschikkingen. De KBvG pleit de KBvG voor het expliciet uitzonderen van exploten van actieve openbaarmaking, omdat openbaarmaking van exploten op gespannen voet staat met de diverse belangen van procespartijen, aldus de KBvG. Ook zou veel van de informatie in exploten onder de uitzonderingsgronden in artikel 5.1, eerste en tweede lid van de Woo vallen. Het weglakken van deze informatie zou voor veel extra werklast zorgen, en er zou weinig openbaar te maken informatie overblijven.

Reactie BZK: Gerechtsdeurwaarders vormen een cluster van b-organen waarvan in de evaluatie wordt bekeken of permanente uitzondering aan de orde zou kunnen zijn. Dan wordt ook nader bekeken of exploten onder de informatiecategorie Beschikkingen uitgezonderd moeten worden, in het geval dat gerechtsdeurwaarders als groep niet geheel van de actieve openbaarmakingsplicht worden uitgezonderd.

Advies ATR: meer duidelijkheid voor b-organen

ATR adviseert om op basis van de evaluatie in 2027 te besluiten of de tijdelijke uitzondering voor bepaalde bestuursorganen van de actieve openbaarmakingsplichten uit de Woo permanent kan worden, en hierover duidelijkheid te bieden in het voorstel. Zo weten b-organen tijdig waar zij aan toe zijn.

Ten aanzien van de nut en noodzaak van de Tijdelijke regeling had ATR geen adviespunten. Het eindoordeel van ATR is: de Tijdelijke regeling vaststellen, nadat met de adviespunten rekening is gehouden.

Reactie BZK: Aan dit advies is tegemoetgekomen door in de toelichting bij de Tijdelijke regeling aan te vullen dat als de evaluatie van de Woo hiertoe aanleiding geeft, ingezet kan worden op een wetswijziging waarmee de tijdelijke uitzondering voor bepaalde organen permanent zou worden. Na deze evaluatie zal hier duidelijkheid over worden geboden.

Advies ACOI: snellere verplichting b-organen

ACOI adviseert om snel een pragmatische en onderbouwde keuze te maken welke b-organen uiteindelijk verplicht worden informatie actief openbaar te maken en voor welke b-organen deze verplichting niet hoeft te gelden. Het ACOI verwacht dat de in de consultatieversie van de Tijdelijke regeling voorgestelde aanpak zal leiden tot onduidelijkheid voor burgers en voor de betrokken organisaties. Daarom adviseert ACOI om snel een pragmatische en onderbouwde keuze te maken: nu expliciet bepaalde b-organen aanwijzen die onder de (opeenvolgende tranches van de) regeling gaan vallen en de niet aangewezen b-organen hiervan uitzonderen. Volgens ACOI is financiering een belangrijke maatstaf: b-organen die grotendeels met publieke middelen worden gefinancierd, moeten snel onder de actieve openbaarmakingplicht moet gaan vallen. ACOI adviseert een eventuele permanente uitzondering van de overige organen mee te nemen in de eerstvolgende technische wijziging van de Woo, indien een permanente of langdurige uitzondering met een ministeriële regeling niet mogelijk is. ACOI acht het tot slot weinig zinvol om uiteindelijk alle b-organen te verplichten om de 17 informatiecategorieën (die op hen van toepassing zijn) actief openbaar te laten maken en daarvoor aan te sluiten op de Woo-index. Voor lang niet alle b-organen heeft dit toegevoegde waarde voor burgers, aldus ACOI.

Reactie BZK: De met de Tijdelijke regeling uitgezonderde bestuursorganen vormen een grote en diverse groep van organisaties. Het via de Woo-index vindbaar maken van informatie over organisatie en werkwijze, bereikbaarheidsgegevens en eventuele andere documenten zal in het geval van sommige soorten b-organen voor burgers meer toegevoegde waarde hebben, van andere soorten b-organen minder. Het is daarom inderdaad belangrijk dat een zorgvuldige afweging wordt gemaakt welke b-organen langer of wellicht permanent moeten worden uitgezonderd van de actieve openbaarmakingsplicht, en voor welke b-organen de verplichting wel (zo snel mogelijk) in moet gaan. Een uitzondering vraagt een aanpassing van de Woo. Aangezien het gaat om het uitzonderen van potentieel duizenden organisaties, heeft het een grote potentiële impact op de openbaarmaking van informatie. Om die reden kan dit niet met een technische wijziging. Met de evaluatie van de Woo kan hier een zorgvuldige afweging in worden gemaakt. Wel zijn wij het met ACOI eens dat sommige b-organen zeker wel op termijn onder de actieve openbaarmakingsplicht moeten vallen, en dat het wenselijk is dat deze organisaties al vóór 1 mei 2029 informatie actief openbaar gaan maken. Daarom wordt nog in 2024 gestart met het bepalen van welke organisaties dit in elk geval betreft. Vervolgens wordt in samenwerking met deze organisaties bezien hoe en op welke termijn (eerder dan de vervalltermijn van de Tijdelijke regeling), zij al op de digitale infrastructuur aangesloten zouden kunnen worden en kunnen voldoen aan de verplichtingen onder artikel 3.3 van de Woo.

Reacties die in zijn algemeenheid betrekking hebben op de Woo, niet op de regelingen

- Een van de anonieme reacties betrof de mening dat alles openbaar gemaakt moet worden en dat geen organisaties daarvan (tijdelijk) uitgezonderd moeten zijn.
- Volgens een andere anonieme reactie zou ook informatie die niet vastgelegd is in documenten, openbaar moeten worden gemaakt.
- Stichting SPOON, expertisecentrum voor Woo-verzoekers, beveelt aan om de digitale infrastructuur los te koppelen van de verplichte actieve openbaarmaking. Volgens stichting SPOON zorgt deze koppeling voor vertraging in het verplicht stellen van actieve openbaarmaking, en suggereert om deze uit de wet te schrappen.

Deze reacties zien niet op de regelingen en behoeven daarom geen reactie.

3. Vervolg

De nieuwe versies van de eerste tranche van de Regeling en van de Tijdelijke regeling zijn gepubliceerd in de Staatscourant (Stcrt. 2024, 30890 en Stcrt. 2024, 30892) en zijn in werking getreden op 1 november 2024.

Bij koninklijk besluit (Stb. 2024, 280) treden op hetzelfde moment de onderdelen uit artikel 3.3 in werking waarmee het actief openbaar maken van de informatiecategorieën verplicht wordt gesteld. Het gaat om de informatiecategorieën:

- Wetten en algemeen verbindende voorschriften (artikel 3.3, eerste lid, onder a)
- Overige besluiten van algemene strekking (artikel 3.3, eerste lid, onder b)
- Organisatie en werkwijze (artikel 3.3, eerste lid, onder d)
- Bereikbaarheidsgegevens (artikel 3.3, eerste lid, onder e)
- Vergaderstukken en verslagen Staten-Generaal (artikel 3.3, tweede lid, onder b).